

Ohje käytössä: 8013008 Biopankki

Biopankkiverinäytepyynnön tilaaminen

Ohje HUSin yksiköiden henkilökunnalle

Ennen laboratorionäytteen tilaamista varmistetaan, että henkilö on antanut biopankkisuostumuksen. Jokaiselta suostumuksen antaneelta otetaan biopankkiin vähintään ns. *perusverinäyte*. Näyte on tilaavalle yksikölle maksuton. Biopankkinäyte otetaan pääsääntöisesti samassa yhteydessä, kun potilaalta otetaan diagnostiikkaan meneviä muita näytteitä. Tilaajaksi laitetaan oma yksikkö, ellei biopankin kanssa ole sovittu toisin.

Täysi-ikäiselle suostumuksen antaneelle tilataan *perusverinäytteenä* joko

- a) B-Bio-O-verinäyte (tutkimusnumero 21454) tai
- b) Arterianäyte aB-Bio-O (tutkimusnumero 21656), jonka henkilökunta ottaa osastolla arteriakanyylistä. Jos potilaan näyte jää ottamatta osastolla tai toimenpiteen yhteydessä, laboratorionäytepyyntö muutetaan B-Bio-O-näytepyynnöksi (tutkimusnumero 21454).

Alaikäiselle suostumuksen antaneelle tilataan *perusverinäytteenä* joko paketti

- a) BIOL1 (1–11-vuotiaat*) tai
 - b) BIOL2 (12–17-vuotiaat)
- Lapsesta ei lähtökohtaisesti oteta pelkkää biopankkinäytettä, vaan näyte otetaan muun diagnostisen verinäytteenoton yhteydessä.

*Pääsääntöisesti alle 1-vuotiailta ei oteta biopankkinäytettä. Jos alle 1-vuotiaasta annetaan suostumus, niin näytepyyntö tilataan sille ajalle (tulevaisuuteen), kun lapsi on täyttänyt vähintään vuoden. Näytepyyntö tilataan Weblab Clinicalista tai Apotista. Weblab Clinicalissa näytepyyntöä tilatessa kirjataan *Viesti ottajalle* -kohtaan tai Apotissa *Lisätieto näytteenottajalle* -kohtaan ”ei oteta ennen 1.ikävuotta”. (kts. Kuva 1. ja Kuva 2.).

- Tapauskohtaisesti voidaan alle 1-vuotiaalta yli 1,5 kg painoisesta lapsesta ottaa näyte, jos kaikki kolme kohtaa täyttyvät:
 1. Näyte voidaan ottaa diagnostiikkaa ja potilasta vaarantamatta siten, että kokonaisnäytemäärä (biopankkinäyte ja diagnostiset näytteet) ei ylitä preanalytiikan käsikirjan vuorokausimaksimimäärää (1.5-10kg: korkeintaan 1,5 ml/kg/vrk).

Ohje käytössä: 8013008 Biopankki

2. Hoitavan lääkärin arvion mukaan näytteenottoa ei perustellusti voida siirtää myöhemmäksi.
 3. Potilasjärjestelmään on kirjattu hoitavan lääkärin hyväksyntä näytteen ottamiseksi. Lisäksi Weblab Clinicalissa näytepyynnön tilauskohtaan kirjataan *Viesti ottajalle* -kohtaan tai Apotissa *Lisätieto näytteenottajalle* -kohtaan kirjataan lisätieto: ”hoitavan lääkärin määräyksestä”.
- Painon ollessa alle 1,5 kg biopankkinäyte voidaan ottaa ainoastaan vastasyntyntä hoitavan neonatologin määräyksellä. Lisätietoa lasten ja nuorten sairauksien biopankkitoiminnan toimintaohjeesta.

Perustiedot

Tilaaaja	BIOPANKKI_
Näytteenottoaika	12.09.23 08:21
Näytteenottaja	Pot. itse näytteenottoon
Viesti ottajalle	ei oteta ennen 1.ikävuotta
Huone/vuode	
Eristys	

Jatka

KUVA 1. Weblab Clinicalissa lisätieto kirjataan kohtaan Viesti ottajalle: ”hoitavan lääkärin määräyksestä” tai ”ei oteta ennen 1.ikävuotta”.

Ohje käytössä: 8013008 Biopankki

KUVA 2. Apotissa lisätieto kirjataan Lisätieto näytteenottajalle -kohtaan: ”hoitavan lääkärin määräyksestä tai ”ei oteta ennen 1.ikävuotta”.

Voimassa olevalla biopankkisuostumuksella, potilaasta voidaan tallentaa biopankkiin myös muita näytelaatuja tai näytesarjoja (Intrassa: Biopankki->Biopankkitoiminnan ohjeet->Laboratoriopyyntöpakettit), joista sovitaan ja ohjeistetaan yksikkökohtaisesti. Näytelaadut löytyvät HUSLABin tutkimusohjekirjasta.

Näytteenottoaika

- Vuodeosastolla näyte tilataan osastokierron yhteyteen, kun potilaalta tulee muitakin verinäytteitä huomioiden, että biopankkinäytteen tulee olla pääsääntöisesti biopankissa 24 h kuluessa näytteenotosta, sekä perjantaisin ja arkipyhien aattona klo 14 mennessä

Ohje käytössä: 8013008 Biopankki

- Biopankki huolehtii näytteen tilaamisesta Päijät-Hämeen hyvinvointialueen potilaille, *jos näytettä ei oteta hoidon aikana HUSissa.*
- Jos potilas menee tulevaisuudessa itsenäisesti laboratorioon, laitetaan pyyntö tulevan laboratoriokäynnin yhteyteen. Näytepyyntö tehdään kuten muutkin avosairaanhoidon määräykset.
 - Jos ei ole tiedossa, milloin potilaasta otetaan seuraavan kerran näytteitä, näytteen voi tilata mille tahansa arkipäivälle. Lähete on voimassa vuoden. Jos potilas ei luovuta näytettä vuoden sisällä, biopankki uusi näytepyynnön.
 - Biopankkinäytteen tulee olla pääsääntöisesti biopankissa 24 h kuluessa näytteenotosta, sekä perjantaisin ja arkipyhien aattoina klo 14 mennessä. Aikarajoitteista johtuen mahdollisuudet biopankkinäytteen luovuttamiseen vaihtelevat laboratorio kohtaisesti.

Katso myös Apotista ohje: ”Biopankki suostumukset ja määräykset”.